

22140125

LITHUANIAN A: LITERATURE – HIGHER LEVEL – PAPER 1
LITUANIEN A : LITTÉRATURE – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
LITUANO A: LITERATURA – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Friday 9 May 2014 (morning)

Vendredi 9 mai 2014 (matin)

Viernes 9 de mayo de 2014 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

Išanalizuokite **vieną** iš pateiktųjų tekstų:

1.

[...] Kartą mergina netgi nuvažiavo į kurortus. Jūra buvo tamsiai pilka, beveik mėlyna, o smėlis – gelsvas. Ji tikėjosi visai ne tokių spalvų, todėl gerokai nusivylė. Nегana to, žmonių knibždėlyne dauguma buvo dar ir nuogi. Užkandinėje – kopų papėdėje, netoli viešųjų tualetų, – kur čeburėkų kvapas tvyrojo toks sodrus, kad nors imk ir atsikąsk, įkyriai priskreto kažkoks vyriškis, greičiausiai iškrypėlis: ar jums nieko neatsitiko? Gal galėčiau kuo padėti? Mergina išėjo, nė nebaigusi užkandžiauti. Prie užėigos kampo, viena ranka atsirėmęs į skarda aptaisytą sieną, stovėjo kažkoks vyras ir skausmingai vėmė. Kai pakėlė į merginą akis, ši krūptelėjo. Būtų galėjusi prisiekti, kad mato kosmonautą, kurį prieš septyniolika metų patyliukais, niekam nežinant, beviltiškai mylėjo. Tik anas, iš pašto ženkle, buvo su skafandru, iš po kurio gaubto švietė laiminga šypsena, o šitas, žinoma, be skafandro, išpurtusiu, kone violetiniu veidu, ir atrode mažiausiai septyniolika metų nesišypsojęs. Iš kurortų, kur niekas nesidrovėjo išvirtusių pilvų, išpampusių papildvių, nudribusių krūtų, o pušys trenkė kažin kokiais – nesupaisysi – vaistais, mergina su pašinu širdyje pasiskubino grįžti pirm laiko. [...]

Mergina iš spintos nusikabina paltą, kuris atrodo dar labiau nudryžęs, per vasarą nė kiek nepailsėjęs. Jau kone permatomas, apibrizgusiomis rankovėmis. Ištikimąjį drabužį ji apžiūri prieš šviesą ir imasi operuoti. Paltas vaitoja iš skausmo ir dūsauja iš dėkingumo, kol galiausiai nurimsta pakabintas prieškambarėje.

Ir vėl – kiekvieną dieną, nuo ankstyvo ryto iki pavakarių, ji kilnoja siuntinius, klijuoja pašto ženklus, įteikia registruotus laiškus, o per pietus jau kita bufetininkė patiekia tos pačios geodezinės kavos, prie gretimo staliuko skyriaus viršininkas vėl šnypščia nosį ir čiaudėja, anapus puslangio – šis bent įskilęs, štai kokia permaina – šaligatvį trypia tos pačios kojos, aplink tie patys žodžiai, iš kavos aparato – kaip vakar, užvakar ir prieš dešimtmetį – virsta tie patys garai ir majonezu trenkia lygiai taip pat. Ūmai ji panūsta visą giliai tūnančią neviltį atryti lyg kokį stemplėje įstrigusį kaštoną ir išspjauti – išrėkti tam prakeiktam majonezui, kad jis dvokia, tiems batams už puslangių išrėkti, kad iš tiesų jie purvini ir nēmaž nēmadingi, išrėkti skyriaus viršininkui, kad negražu snargliuotis, kur kiti valgo. Bet, užuot rėkusi, ji tik paspringsta atšalusia kava ir susigėdusi išbėga iš užkandinės.

Vakare mergina kaip visada užsipliko arbatos, užsitepa ant duonos sviesto, paskaito sodininko vadovą, išsivalo dantis, nusiprausia, nusišluosto, pažiūri į veidrodį, užsimerkia, atsimerkia, susišukuoja ir ima nusirenginėti. Nusirengusi apsivelka naktinius. Jie kvepia patalynės dėžės fanera. Mergina prisuka žadintuvą. Ūmai nelaukta netikėtai užbirbia durų skambutis. Ji nutirpsta. Staigmenos lūkestis, baimė ir ilgesys surakina sąnarius, kone atima nuovoką. Bet tik akimirka. Pritykinusi prie durų, mergina kuo atsargiau žvilgteli pro akutę. Laiptinėje nieko nėra. Ji užgniaužia atodūšį ir grįžta į kambarį. Ir staiga susivokia neprisimenanti, ar prisuko žadintuvą.

Naktį, išvarginta nemigos, keliasi iš patalo ir žadintuvą vis dėlto prisuka – dar kartą. Toks nepakeliamas krūvis (iš dalies kalta ir senatvė) įvaro prietaisui infarktą. Kai įprastu laiku reikia paskelbti naują rytą, žadintuvas jau merdėja ir čirkšti nebegali. Po paskutinio silpno *tik* kambarėje stoji gūdi tyla. Kietai įmigusi mergina apie tragediją nieko nežino, todėl pirmą kartą gyvenime pavėluoja į darbą. Giedrą lapkričio priešpietę jos veidą čaižo ugninė praeivių žvilgsnių kruša, todėl slinkina dar labiau susigūžusi, dar vargiau plėšia masyviasias duris. Lyg maža būtų bėdos, ant savo stalo ji randa pamerktų gėlių – ak, kam tos patyčios?! Likusios darbo valandos praslenka kančioje. Pietauti mergina, žinoma, neina. Į pavakarę ji susivokia nieko nebežinanti – nei datų, nei vardų, nei kelio. Namo šiaip ne taip parsiranda tik vėlai vakare, išsitaršiusi, purvinais šonais, apdūjusi. Pastirusiais pirštais atsisagsto paltą, nusitraukusi *vengierkas* numeta į kampą ir, nė nežiebdama šviesos, griūna į lovą.

45 Apie trečią valandą nakties prie šoninės akvariumo sienelės priglunda pilkšvas gniutulas, gąsdindamas žuvytes nuslysta stiklu, paskui šauna aukštyn ir ištirpsta lubose.

50 Septynios sekundės po pusės septynių niekieno nepalietas nusispaudžia jungiklis, ir kambaryje įsižiebia šviesa. Po virduliu virtuvėje užsikuria ugnis ir netrukus užkunkuliuoja vanduo arbatai. Atsidaro šaldytuvo durelės ir duoninės dangtis, sviestas lygiu sluoksniu nugula duonos riekę. Tuo metu priėškambaryje nuplikęs šepetys stropiai blizgina batus, o juodasis paltas rankovėmis trina vakarykščiai išpurvintus šonus. Kambaryje vėl nusispaudžia jungiklis. Ji lieka gulėti tamsoje, vos vos prasimerkusi, vos vos prasižiojusi. Atsirakinusios buto durys paslaugiai išleidžia paltą ir batus, tada vėl užsitrenkia. Jie slenka žemyn nuo vaikystės pažįstamais laiptais, kiūtina puikiai žinomu keliu. Kiemsargis, išvydęs pažįstamą siluetą, sušunka „labą rytą“ ir gūžteli pečiais, kažkodėl nesulaukęs atsakymo.

Vidas Morkūnas, “Visų mūsų kaimynė” iš *Reportažas iš kiaušinio* (2012)

2.

Malonės prašymas Žiemai

Žiema virš trisdešimt – žinia
Kad dar jauna ir pavojinga
Moteriškė
Nevengia malonumų lyg daboklėj dainininkė
5 Stverdama ne tik vyriškiams
Už slapčiausių kūno vietų:
Kerštaudama už lengvą pašaipą
Vamzdynuose užšaldė vandenį

Kaip dykumoj gyvenkit
10 Kurioj nerasit riebaluotų indų ar grindų
Neiššveistų
Drabužių neskaltų ar puodų
Kuriuose nekunkuliuotų viralas
Prausimasis? Maudynės? Valymas dantų
15 Jau nekalbant apie bakelį tualetu
Tuščią

Tai vis galvosūkis
Po karo naščiai su vandens kibirais
Žemyn aukštyn
20 Siūbuojant kiaurą dieną

Nuplauna mikrobus ak statusas vandens
Kaip įsitikinom
Turėtų būti dar aukštesnis
JTO
25 Aukščiausios sluoksnius

Žiemužė Erika neščia pavasariu
Gražinki vandenį

Tautvyda Marcinkevičiūtė, *Greitaeigis Laiko liftas* (2012)